

HOVRÄTTEN FÖR
NEDRE NORRLAND

Rotel 10

DOM
2020-11-09
Sundsvall

Mål nr
B 1069-19

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Gävle tingsrätts dom den 24 juni 2019 i mål nr B 2500-18, se bilaga A

PARTER (antal tilltalade 1)

Klagande (Åklagare)

Kammaråklagare Stig Andersson
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund

Klagande (Målsägande)

Manuel Praus
Medborgare i Tyskland
Jarlavägen 31
802 86 Gävle

Ombud och målsägandebiträde: Advokat Erik Hedvall
Strandahl Advokater AB
Södra Strandgatan 16
802 50 Gävle

Motpart (Tilltalad)

Murtek Sverige AB, 556664-3887
Snäppvägen 8
803 09 Gävle

Ombud och offentlig försvarare: Advokat Anders Pethrus
Kiström Advokatbyrå KB
Box 7184
103 88 Stockholm

SAKEN

Företagsbot m.m.

HOVRÄTTENS DOMSLUT

Hovrätten fastställer tingsrättens dom.

Anders Pethrus får ersättning av staten med 27 027 kr varav 7 722 kr avser arbete, 10 898 kr tidsspillan, 3 069 kr utlägg och 5 338 kr mervärdesskatt.

Erik Hedvall får ersättning av staten med 22 607 kr varav 9 126 kr avser arbete, 7 487 kr tidsspillan, 1 473 kr utlägg och 4 521 kr mervärdesskatt.

Dok.Id 174191

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 170 851 03 Sundsvall	Södra Tjörngatan 2	060-18 68 00 E-post: hovratten.nedrenorrland@dom.se www.hovrattenfordrenorrland.se		måndag – fredag 08:00–16:00

Kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet ska staten stå för.

YRKANDEN M.M. I HOVRÄTTEN

Åklagaren har yrkat att hovrätten ålägger Murtek Sverige AB att betala företagsbot med 400 000 kr.

Manuel Praus har yrkat att hovrätten ska förplikta Murtek Sverige AB att betala skadestånd till honom med 104 808 kr och ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen från den 4 april 2019 till dess betalning sker.

Bolaget har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Åklagaren har som förtydligande av gärningsbeskrivningen angett att vad som tas upp i andra stycket om person i första respektive andra meningen görs gällande som alternativt samt att det som anges om ansvarig företrädare i de olika styckena avser en och samma person.

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

I hovrätten har åberopats samma bevisning som vid tingsrätten. De videoinspelade förhören från tingsrätten har spelats upp.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Åklagaren har påstått att det har begåtts ett arbetsmiljöbrott genom vållande till kroppsskada i utövningen av bolagets näringsverksamhet och att det antingen har begåtts av en person i ledande ställning grundad på befogenhet att företräda näringsidkaren eller att fatta beslut på näringsidkarens vägnar, eller, av en person som haft ett särskilt ansvar för tillsyn eller kontroll i verksamheten.

Ett arbetsmiljöbrott föreligger bl.a. om brott som vållande till kroppsskada har begåtts genom att någon uppsåtligt eller av oaktsamhet åsidosatt vad som i enlighet med arbetsmiljölagen (1977:1160) eller bestämmelser som meddelats med stöd av lagen

ålegat honom till förebyggande av ohälsa eller olycksfall (se prop. 1990/91:140 s. 129). Det krävs vidare ett orsakssamband mellan åsidosättandet av arbetsmiljölagstiftningen och effekten.

Arbetsgivarens ansvar enligt arbetsmiljölagen och bestämmelser med stöd av lagen är långtgående. En arbetsgivare ska vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga att en arbetstagare utsätts för ohälsa eller olycksfall. Arbetsgivaren ska vidare systematiskt planera, leda och kontrollera verksamheten så att arbetsmiljön uppfyller föreskrivna krav på en god arbetsmiljö vilket bl.a. innebär att det ställs krav på ett systematiskt arbete för att motverka olycksfall. (se 3 kap. 2 och 2 a §§ arbetsmiljölagen). Dessa bestämmelser kompletteras med att det i Arbetsmiljöverkets författningssamling 2013:4 om ställningar anges att innan arbetet med att uppföra en ställning påbörjas ska det upprättas en plan för hur uppförande, användning och nedmontering ska ske på ett säkert sätt. Planen ska bl.a. innehålla uppgifter om hur de som uppför eller monterar ned ställningen ska skyddas mot fall vilket i första hand ska göras genom att se till att skyddsräcke finns på plats, att ett temporärt räckessystem finns eller, i tredje hand, att det åstadkoms genom att arbetstagaren använder personlig skyddsutrustning. (se 25 och 52–53 §§ AFS 2013:4). Kan betryggande skydd mot ohälsa eller olycksfall inte nås på annat sätt, ska personlig skyddsutrustning användas som ska tillhandahållas genom arbetsgivarens försorg (se 2 kap 7 § arbetsmiljölagen).

Av utredningen i målet framgår att Manuel Praus den aktuella dagen arbetade med att riva en byggnadsställning tillsammans med Mikael och Robin Johansson, att fasta fallskydd saknades och att Manuel Praus inte använde skyddsutrustning i form av personligt fallskydd. En fästanordning på byggnadsställningen gav vika och Manuel Praus föll då cirka sex meter och landade på marken. Det framgår vidare att han ådrog sig de skador som åklagaren har gjort gällande och att kroppsskadan inte har varit ringa.

Åklagaren har gjort gällande att oaksamheten i detta fall har bestått i att ansvarig företrädare med skyddsansvar vid Murtek, med beaktande av den risk för fall som förelåg och att ställningen bestod av olika fabrikat, inte tillräckligt undersökt

arbetsförhållandena och bedömt riskerna för att arbetstagare kunde komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet.

Mikael Johansson har berättat att byggnadsställningen bestod av olika fabrikat och att det ställer högre krav på de som arbetar med byggnadsställningen eftersom den till viss del kan vara mer ”bräcklig” och därför bör kontrolleras noggrannare. Vidare framgår av vad Mikael Johansson respektive Roger Persson har uppgett, i förening med den plan som upprättats och angetts gälla för uppförande och användning, att denna inte har omfattat nedmontering av byggnadsställning. Någon annan plan eller riskbedömning har inte gjorts beträffande nedmontering av byggnadsställningen trots att en nedmontering medför risk för olycksfall i arbetet. Att inte utföra någon undersökning av arbetsförhållandena eller göra en bedömning av risker för att en arbetstagare kan komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet med nedmontering av byggnadsställningar har enligt hovrätten varit oaktsamt.

Åklagaren har vidare gjort gällande att om en tillräcklig riskinventering med analys genomförts, hade ansvarig företrädare för Murtek AB tillsett att de personliga fallskydd som fanns på arbetsstället använts eller i vart fall lämnat instruktioner till arbetstagare om hur arbetet skulle ha utförts på ett säkert sätt.

Åklagaren har emellertid inte konkretiserat vad som avses med att ”tillse”, dvs. hur det skulle gå till. Vidare har Manuel Praus berättat att han, i samband med att det infördes lagkrav omkring 2016, genomgått allmän utbildning för byggnadsställningar. Han har också redogjort för att hans arbetsuppgift den aktuella dagen varit att riva byggnadsställning, att han inte bar skyddsutrustning men visste att man skulle ha det och att man, när skyddsräcken tas bort, ska ta på sig skyddsutrustning. Han har vidare uppgett att han berättade för Roger Persson att han genomgått den allmänna utbildningen och att användandet av skyddsutrustning vid nedmontering av byggnadsställningar är något som de får lära sig under utbildningen.

Även om företrädare för bolaget varit oaktsam på sätt som hovrätten ovan kommit fram till, har Manuel Praus varit medveten om i vilka situationer man ska använda

skyddsutrustning och hur arbetet med att riva byggnadsställning ska utföras på ett säkert sätt och han har trots det valt att avstå från att efterfråga att använda den. Mot bakgrund av detta och med hänsyn till hur gärningsbeskrivningen är utformad är det inte klarlagt att det föreligger ett sådant orsakssamband som krävs mellan den oaktsamhet som åklagaren gjort gällande att bolagets företrädare visat och effekten av denna oaktsamhet, dvs. att Manuel Praus föll ned från byggnadsställningen. Bolaget ska därför inte åläggas att betala företagsbot. Vid denna utgång ska även skadeståndsyndikatet som grundar sig på ansvarstalan ogillas. Tingsrättens dom ska därför fastställas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast **måndagen den 7 december 2020**.

Erik Brattgård

Rikard Ebbing

Maria Lindgren

I avgörandet har deltagit hovrättspresidenten Erik Brattgård, hovrättsrådet Rikard Ebbing och tf. hovrättsassessorn Maria Lindgren (referent), samt nämndemännen Peter Nordebo (skiljaktig) och Jessica Rundberg (skiljaktig).

Skiljaktig mening, se bilaga C.

GÄVLE TINGSRÄTT
Enhet 1

DOM
2019-06-24
meddelad i
Gävle

Mål nr: B 2500-18

PARTER (Antal motparter: 1)

Motpart

Murtek Sverige AB, 556664-3887
Snäppvägen 8
803 09 Gävle

Offentlig försvarare:

Advokat Anders Pethrus
Kriström Advokatbyrå KB
Box 7184
103 88 Stockholm

Åklagare

Kammaråklagare Stig Andersson
Åklagarmyndigheten
Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål Östersund
Box 488
831 26 Östersund

Målsägande

Manuel Praus
Jarlavägen 31
802 86 Gävle

Målsägandebiträde:

Advokat Erik Hedvall
Nordström Advokater AB
Södra Strandgatan 16
802 50 Gävle

DOMSLUT

Skadestånd

Manuel Praus skadeståndsyrkande avslås.

Betalningsskyldighet till staten

Talan om företagsbot ogillas.

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1194 801 36 Gävle	Lantmäterigatan 4	026-17 67 00 E-post: gavle.tingsratt@dom.se www.gavletingsratt.domstol.se	026-17 67 50	måndag - fredag 09:00-16:00

Ersättning

1. Erik Hedwall får ersättning av staten med 22 080 kr. Av beloppet avser 17 664 kr arbete och 4 416 kr mervärdesskatt.
 2. Anders Pethrus får ersättning av staten med 24 469 kr. Av beloppet avser 15 180 kr arbete, 3 795 kr tidsspillan, 600 kr utlägg och 4 894 kr mervärdesskatt.
 3. Staten ska stå för kostnaden för försvararen och målsägandebiträdet.
-

GÄVLE TINGSRÄTT

DOM
2019-06-24
Meddelad i
Gävle

Mål nr B 2500-18

YRKANDEN

Yrkanden, se bilagorna 1–2.

Vidare har åklagaren vid huvudförhandlingen, på försvarets fråga, anfört att åklagarens talan inte pekar ut vem som begått brott eftersom åklagare vid talan om företagsbot inte behöver ange vilken person som begått brott.

DOMSKÄL

Murtek Sverige AB (Murtek) har bestritt yrkandena.

Förhör har hållits med Manuel Praus, Roger Persson, Mikael Johannesson Robin Johannesson och Harry Sneitz. Skriftlig bevisning och fotografier har förebringats.

Tingsrätten gör följande bedömning.

I gärningsbeskrivningen har åklagaren påstått att oaktsamheten har bestått i att ansvarig företrädare med skyddsansvar vid Murtek, med beaktande av den risk för fall som förelåg och att ställningen bestod av olika fabrikat, inte tillräckligt undersökt arbetsförhållandena och bedömt riskerna för att arbetstagare kunde komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet.

När det gäller byggnadsställningen har det inte preciserats mer i detalj på vilket vis ställningen skulle bestått av olika fabrikat och hur det i sådant fall skulle ha kunnat påverka arbetsmiljön. Utredningen beträffande den påstådda bristen är inte av sådan karaktär att den kan ligga till grund för en fällande dom i brottmål.

Dok.Id 363165

Postadress
Box 1194
801 36 Gävle

Besöksadress
Lantmäterigatan 4

Telefon
026-17 67 00
E-post: gavle.tingsratt@dom.se
www.gavletingsratt.domstol.se

Telefax
026-17 67 50

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00–16:00

När det gäller risken för fall har inte annat framkommit än att Manuel Praus anställdes för att arbeta med byggnadsställningar samt att Manuel Praus hade erforderlig utbildning för att arbeta med byggnadsställningar, bl.a. användandet av personligt fallskydd. Vid tillfället för olyckan monterades ställningen ned och Manuel Praus bar inte personligt fallskydd. Utgångspunkten är därför att Manuel Praus ramlade ned eftersom han inte använde personligt fallskydd.

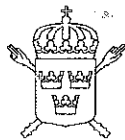
När det gäller frågan om arbetsgivarens ansvar har som anförts Murtek haft att utgå från (1) att Manuel Praus genom sin utbildning hade erforderlig kompetens att arbeta med byggnadsställning och personligt fallskydd samt (2) att en arbetstagare som Manuel Praus, när så krävs, använder personligt fallskydd eller avstår från att arbeta på byggnadsställningen om personligt fallskydd inte används eller saknas. En arbetsgivare måste kunna lita på att en arbetstagare iakttar det förhållningssätt som följer av grundläggande utbildning och att arbetstagaren utför arbetet på ett säkert sätt i enlighet med sin utbildning.

Med hänsyn till vad som nu anförts, och med beaktande av vad som i övrigt framkommit, kan det redan på grund härav konstateras att det inte är utrett att det förekommit oaktsamhet och det begåtts ett arbetsmiljöbrott brott genom vållande till kroppsskada. Åklagarens och Manuel Praus respektive talan ska därför lämnas utan bifall.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga

Överklagande senast den 15 juli 2019 inges till tingsrätten men ställs till Hovrätten för Nedre Norrland.

Karl-Johan Cavallin

ÅKLAGARMYNDIGHETEN
Nationella åklagaravdelningen
Riksenheten för miljö- och arbetsmiljömål
Kammaråklagare Stig Andersson

Stämningsansökan

Sida 1(3)
Handling 49

Ärende AM-40023-17
Handläggare 840G-18

2019-03-21

Ange dessa uppgifter vid kontakt med myndigheten

Gävle tingsrätt
B 2500-18

GÄVLE TINGSRÄTT
Enhet 1

INKOM: 2019-03-21
MÅLNR: B 2500-18
AKTBIL: 7

Stämningsansökan

Övriga svaranden

Murtek Sverige AB (16556664-3887)

Ansvarsyrkanden m.m.

TALAN OM FÖRETAGSBOT (5000-K340205-17)

Det yrkas att tingsrätten ålägger Murtek Sverige AB att betala en företagsbot om fyrahundra tusen 400 000 kr på grund av nedan angivna brott begångna i utövningen av bolagets näringsverksamhet.

Brottet har begåtts av en person i ledande ställning grundad på befogenhet att företräda näringsidkaren eller att fatta beslut på näringsidkarens vägnar. Brottet har begåtts av en person som haft ett särskilt ansvar för tillsyn eller kontroll i verksamheten.

Arbetsmiljöbrott genom vållande till kroppsskada

Murtek Sverige aktiebolag bedriver näringsverksamhet i form av fasadarbeten.

Bolaget bedrev vid nedan angiven tid arbete vid bolagets arbetsställe på Norra Skeppsbron i Gävle.

Murtek använde i sin verksamhet byggnadsställningar. Murtek var ägare av aktuell byggnadsställning och Murtek hade rest ställningen. Ställningen bestod av delar från olika märken och saknade därför en generell monteringsanvisning. Ställning var vid tiden uthyrd till ett annat bolag.

Manuel Praus, arbetstagare vid Murtek, utförde den 21 mars 2017 arbete för bolagets räkning med att riva eller justera en byggnadsställning som ~~var under uppförande och~~ ^{var} därför inte komplett. Fasta fallskydd saknades.

Praus hade genomgått utbildningen allmän utbildning om ställningar.

*Dokument av
sitt vid hof
10/6-2019
/MAU*

Under arbetet gav en fästanordning på byggnadsställningen vika och Praus föll till marken. Ett fall på cirka 6 meter.

Till följd av fallet ådrog sig Praus bland annat en fraktur på ett underben och bäcken. Skadorna föranledda en i vart fall sex månader lång sjukskrivning.

Ansvarig företrädare vid Murtek har, i egenskap av arbetsgivare med skyddsansvar, av oaktsamhet åsidosatt vad som enligt arbetsmiljölagen ålegat till förebyggande av olycksfall och av oaktsamhet vållat Praus en kroppsskada som inte är ringa.

Oaktsamheten har bestått i att ansvarig företrädare med skyddsansvar vid Murtek, med beaktande av den risk för fall som förelåg och att ställningen bestod av olika fabrikat, inte tillräckligt undersökt arbetsförhållandena och bedömt riskerna för att arbetstagare kunde komma att drabbas av ohälsa eller olycksfall i arbetet.

Hade en tillräcklig riksinventering med åtföljande analys genomförts hade ansvarig företrädare för Murtek tillsett att de personliga fallskydd som fanns på arbetsstället använts eller i vart fall lämnat instruktioner till arbetstagare om hur arbetet skulle ha utförts på ett säkert sätt.

Hade ansvarig företrädare för Murtek aktiebolag vidtagit åtgärd enligt ovan hade skadan med hög grad av sannolikhet inte uppstått.

Lagrum: 36 kap 7 § brottsbalken jämfört med kap 2 § Arbetsmiljölagen med beaktande av
1, 2, 8 och 10 §§ Arbetsmiljöverkets författningssamling (2001:1) om systematiskt arbetsmiljöarbete
57, 58 och 60 §§ arbetsmiljöverkets föreskrift (AFS 1999:3) om byggnads och anläggningsarbete
40, 41, 44, 52 och 53 §§ arbetsmiljöverkets föreskrift (AFS 2013:4) om ställningar.

Målsägande

Manuel Praus

Inget anspråk

Muntlig bevisning

1. Förhör med målsäganden **Manuel Praus** angående händelsen, anställningsförhållande, uppkomna skador och eventuell introduktion till styrkande av händelseförloppet så långt han kommer ihåg, att han var under introduktion, att skadan är mer än ringa och att han inte hade fått någon introduktion inför arbetet..

2. Förhör med vittnet **Mikael Johannesson** angående angående vilket arbete som utfördes och vilka säkerhetsutrustning som användes vid tillfället till styrkande av att de arbetade med riva ställningen och att ingen skyddsutrustning utöver vanlig personlig utrustning användes.
3. Förhör med vittnet **Robin Johannesson** angående angående vilket arbete som utfördes till styrkande av att de arbetade med att plocka ner trall.
4. Förhör med vittnet **Per Qvarnström** angående vilket arbete som utfördes till styrkande av att de arbetade med att riva ställningen.

Övrig bevisning

1. Rättsintyg (förundersökningsprotokoll s. 84 (sök sida 89 sammanfattning)) för att bevisa bevistema att uppkomna skador var mer än ringa.
2. Protokoll över platsundersökning till styrkande av omständigheterna på olycksplatsen (polisutredning sida 49 - 57 sök sida 54 - 62)

Handläggning

Beräknad tidsåtgång för förhör: cirka 4 timmar.

Gävle tingsrätt

Endast per e-post

GÄVLE TINGSRÄTT
Enhet 1INKOM: 2019-06-05
MÅLNR: B 2500-18
AKTBIL: 28

Gävle den 4 juni 2019

Mål nr B 2500-18

Riksenheten för Miljö- och Arbetsmiljömål i Östersund m.fl. ./ Murtek Sverige AB

I egenskap av målsägandebiträde för Manuel Praus får jag härmed inkomma med följande

ENSKILDA ANSPRÅK**Yrkande**

Manuel Praus yrkar att tingsrätten ska förplikta Murtek Sverige AB att till honom utge skadestånd med 104 808 kr jämte ränta på beloppet enligt 4 och 6 §§ räntelagen från dagen för delgivning av stämning till dess full betalning sker.

Grunder och omständigheter

Vid tidpunkten för den åtalade händelsen hade Manuel Praus en heltidsanställning hos Murtek Sverige AB med en bruttolön motsvarande 1 320 kr/dag.

Till följd av olyckan blev Manuel sjukskriven. Fram till den 20 augusti 2017 led han dock ingen inkomstförlust då han fick sjukpenning från Försäkringskassan samt ersättning från AFA Försäkring.

För tiden efter den 20 augusti 2017 täckte inte längre AFA Försäkring någon inkomstförlust. Försäkringskassan betalade ut sjukpenning motsvarande 80 % av lönen fram till den 31 oktober 2017. Under perioden 20 augusti 2017 – 31 oktober 2017 förlorade Manuel således 19 008 kr.¹

¹ 20 % av lönen per dag = 264 kr. 264 kr * 72 dagar = 19 008 kr.

Den 31 oktober 2017 blev Manuel utförsäkrad av Försäkringskassan. Perioden 1 november 2017 – 1 maj 2018 (ca 180 dagar) hade Manuel istället A-kassa. A-kassan ersätter med 910 kr/dag under de första 100 dagarna.² Under de första 100 dagarna förlorade Manuel således 41 000 kr.³

Efter 100 dagar sjunker ersättningsnivån på A-kassan till 760 kr/dag.⁴ De resterande 80 dagarna fram till 1 maj 2018 förlorade Manuel således 44 800 kr.⁵

Från maj månad 2018 gick Manuel tillbaka i arbete, då som semestervikarie på Gavlegårdarna.

Manuel hade skadorna förutan kunnat fortsätta arbeta som snickare på villkor motsvarande de han hade hos Murtek. På grund av skadorna han ådrog sig i fallet kan han än idag inte arbeta som snickare. Sammanlagd inkomstförlust fram till den 1 maj 2018 till uppgår till brutto 104 808 kr (19 008 kr + 41 000 kr + 44 800 kr).

Bevisning

Manuel Praus åberopar samma bevisning som åklagaren till styrkande av såväl skadeståndsgrundern som skäligheten av yrkat belopp. Utöver den av åklagaren åberopade bevisningen åberopar Manuel Praus även följande:

1. Intyg om sjukskrivning, bilaga 1, till styrkande av att Manuel varit sjukskriven till den 31 oktober 2017, men att han även efter det varit förhindrad att arbeta som snickare.
2. Beslut från Försäkringskassan, bilaga 2, till styrkande av att Manuel utförsäkrats den 31 oktober 2017.
3. Specifikation från A-kassan, bilaga 3, till styrkande av att Manuel haft en inledande ersättningsnivå om 910 kr/dag.

Som ovan,

Erik Hedvall

² Jmfr 4 § förordning (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring

³ Lönen 1 320 kr/dag – A-kassa 910 kr/dag = 410 kr/dag. 410 kr * 100 dagar = 41 000 kr.

⁴ Jmfr 4 § förordning (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring

⁵ Lönen 1 320 kr/dag – A-kassa 760 kr/dag = 560 kr/dag. 560 kr * 80 dagar = 44 800 kr.

Hur man överklagar

Dom i brottmål, tingsrätt

TR-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv tingsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att hovrätten ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis.

Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.

Vill du ha nya förhör med någon som redan förhörts eller en ny syn (till exempel besök på en plats), ska du berätta det och förklara varför.

Tala också om ifall du vill att målsäganden ska komma personligen vid en huvudförhandling.

4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.
Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till tingsrätten. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Tingsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar tingsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till hovrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även hovrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i hovrätten

När överklagandet kommer in till hovrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

När krävs det prövningstillstånd?

Brottmålsdelen

I brottmålsdelen behövs prövningstillstånd i två olika fall:

- Den åtalade har dömts enbart till böter.
- Den åtalade har frikänts från ett brott som inte har mer än 6 månaders fängelse i straffskalan.

Skadeståndsdelen

Det krävs prövningstillstånd för att hovrätten ska pröva en begäran om skadestånd.

Undantag kan gälla när en dom överklagas i brottmålsdelen, och det är kopplat en begäran om skadestånd till brottet. Då krävs inte prövningstillstånd för skadeståndsdelen om

- det inte krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen eller om
- hovrätten meddelar prövningstillstånd i brottmålsdelen.

Beslut i övriga frågor

I de mål där det krävs prövningstillstånd i brottmålsdelen (se ovan), krävs det också prövningstillstånd för sådana beslut som bara får överklagas i samband med att domen överklagas. Beslut som kan överklagas särskilt kräver inte prövningstillstånd.

När får man prövningstillstånd?

Hovrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att tingsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om tingsrätten har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med tingsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Skiljaktig mening i hovrätten

Nämndemännen Peter Nordebo och Jessica Rundberg är skiljaktiga och anför följande. Vi är ense med majoriteten beträffande vad som anförts om att oaktsamhet förelegat. Vi anser däremot att om en tillräcklig riskinventering med åtföljande analys genomförts hade ansvarig företrädare för Murtek haft att tillse att de personliga fallskydd som fanns på arbetsstället använts eller i vart fall att instruktioner skulle ha lämnats till arbetstagaren om hur arbetet skulle ha utförts på ett säkert sätt. Detta med beaktande av att det var målsägandens första dag på arbetet, han hade inte tidigare arbetat med byggnadsställningar, han fick ingen personlig skyddsutrustning utlämnad till sig av Murtek och han fick inte heller någon introduktion eller information om var skyddsutrustningen fanns. Hade ansvarig företrädare för Murtek AB vidtagit sådana åtgärder hade fallet och skadan inte uppstått. Vi anser därför att det förelegat ett sådant orsakssamband som krävs och att bolaget ska åläggas företagsbot. Överröstad i denna del är vi i övrigt ense med majoriteten.

Hur man överklagar hovrättens avgörande

Den som vill överklaga hovrättens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till hovrätten.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av hovrättens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar hovrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se